

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vznik a zánik věcných břemen

Věcná břemena jako jeden ze souborů subjektivních práv, která umožňují užívání cizích věcí stanoveným způsobem, lze kategorizovat i na základě způsobu jejich vzniku. O vzniku věcných břemen hovoříme pouze tam, kde došlo k jejich originárnímu vzniku. Pouhou změnu některého ze subjektů právního vztahu věcných břemen za vznik věcného břemena nepovažujeme.

Věcná břemena jako jeden ze souborů subjektivních práv, která umožňují užívání cizích věcí stanoveným způsobem, lze kategorizovat i na základě způsobu jejich vzniku. O vzniku věcných břemen hovoříme pouze tam, kde došlo k jejich originárnímu vzniku. Pouhou změnu některého ze subjektů právního vztahu věcných břemen za vznik věcného břemena nepovažujeme.

Věcná břemena vznikají na základě rozličných právních skutečností:

Vznik na základě zákona - existuje mnoho různých právních předpisů, jejichž předmětem úpravy jsou určitá omezení vlastnického práva a na jejichž základě může dojít ke vzniku práva odpovídajícímu svým obsahem věcnému břemenu.

Vznik věcného břemene rozhodnutím státního orgánu - některé z právních předpisů umožňují zřízení věcného břemene na základě rozhodnutí příslušného orgánu. Věcné břemeno tak vzniká právní mocí rozhodnutí tohoto orgánu. Mezi nejfrekventovanější patří rozhodnutí stavebního úřadu o vyvlastnění, ale také rozhodnutí soudu o zřízení věcného břemene v případě zrušení či vypořádání podílového spoluvlastnictví rozdělením věci nebo se může jednat o rozhodnutí soudu, kterým zřizuje věcné břemeno při řešení problému neoprávněné stavby.

Vznik věcného břemene na základě písemné smlouvy - smlouvu o zřízení věcného břemene lze uzavřít jako samostatnou, ale častěji se s ní lze setkat jako s vedlejší úmluvou zejména při smlouvě kupní či darovací. Právo odpovídající věcnému břemenu se nenabývá uzavřením smlouvy, ale až na základě vkladu do katastru nemovitostí. Soudní judikatura také stanovila, že pokud je možné zřídit věcné břemeno smlouvou, lze jej zřídit také soudním smírem, a to i kdyby je soud nebyl oprávněn zřídit rozhodnutím ve věci samé.

Vznik věcného břemene na základě závěti ve spojení s výsledky dědického řízení - v tomto případě vzniká věcné břemeno již okamžikem smrti zůstavitele v souladu s oprávněním vlastníka nemovitosti naložit podle své vůle se svým majetkem i pro případ smrti.

Vznik věcného břemene schválenou dohodou dědiců - tuto dohodu mohou dědicové uzavřít v průběhu dědického řízení.

Vznik věcného břemene vydržením - vydržením lze nabýt věcného práva pouze pokud dojde k naplnění podmínek stanovených zákonem. Mezi tyto patří: dobrá víra osoby vykonávající právo odpovídající věcnému břemenu, že jí toto právo patří, nutnost nepřetržitého desetiletého výkonu tohoto práva, do které se započítává i doba, po kterou toto právo vykonával právní předchůdce a věc musí být způsobilá k vydržení.

Občanský zákoník způsoby zániku věcných břemen nevymezuje vyčerpávajícím způsobem. Vedle způsobů uvedených v občanském zákoníku, což je zánik ze zákona, na základě rozhodnutí příslušného orgánu a písemnou smlouvou, věcná břemena zanikají také smrtí oprávněného nebo jeho zánikem (jedná-li se o právnickou osobu), splynutím osoby povinného a oprávněného v jeden subjekt,

uplynutím doby, na kterou bylo věcné břemeno zřízeno a v neposlední řadě zaniká věcné břemeno splněním rozvazovací podmínky pokud byla účinnost věcných břemen podmíněna touto rozvazovací podmínkou.

Věcné břemeno zanikne, nastanou-li takové trvalé změny, že věc již nemůže sloužit potřebám oprávněné osoby nebo prospěšnějšímu užívání její nemovitosti. Přechodnou nemožností výkonu práva věcné břemeno nezaniká. Vznikne-li změnou poměrů hrubý nepoměr mezi věcným břemenem a výhodou oprávněného, může soud rozhodnout, že se věcné břemeno za přiměřenou náhradu omezuje nebo zrušuje. Nelze-li pro změnu poměrů spravedlivě trvat na věcném plnění, může soud rozhodnout, aby se namísto věcného plnění poskytovalo peněžité plnění. Patří-li právo odpovídající věcnému břemeni určité osobě, věcné břemeno zanikne nejpozději její smrtí nebo zánikem.

© EPRAVO.CZ - Sbírnka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)